

การวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก:
การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

นางอัญญา ศรีนารัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5788-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN ANALYSIS AND CLASSIFICATION OF THE TEACHER QUALITY BASED
ON EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT STANDARDS:
A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE APPROACH

Mrs. Achaya Srinarang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5788-3

อัญญา ศรีนาราง: การวิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐานการประเมิน
 คุณภาพภายนอก: การศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (AN ANALYSIS AND
 CLASSIFICATION OF THE TEACHER QUALITY BASED ON EXTERNAL
 QUALITY ASSESSMENT STANDARDS: A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE
 APPROACH) อ.ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม 170 หน้า.
 ISBN 974-17-5788-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์และจำแนกคุณภาพครูตามเกณฑ์มาตรฐาน
 การประเมินคุณภาพภายนอกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต และ 2) ศึกษาปัจจัย
 ที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพครูในจังหวัดตราด วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงปริมาณและ
 คุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต จำนวน 320 คน
 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ขั้นตอน
 สองการศึกษาเชิงคุณภาพพหุกรณีศึกษาจากครูจำนวน 6 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติบรรยาย
 คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณภาพครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตมี ระดับดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง
 คิดเป็นร้อยละ 14.69, 35.31, 39.69 และ 10.31 ตามลำดับ

2. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพครู ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา
 การพิจารณาความดีความชอบ การสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ภาระงาน บุคลิกภาพครู
 ความรู้ความสามารถ ทักษะกระบวนการ และความต้องการทำผลงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา..... ศึกษาศาสตร์..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา..... 2546..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4583837227: MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD: AN ANALYSIS AND CLASSIFICATION / EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT

STANDARDS/ A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE APPROACH

ACHAYA SRINARANG: AN ANALYSIS AND CLASSIFICATION OF THE
TEACHER QUALITY BASED ON EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT
STANDARDS: A QUANTITATIVE AND QUALITATIVE APPROACH. THESIS

ADVISOR: ASST. PROF. SUWATANA SUWANKETNIKOM.Ph.D. 170 pp.

ISBN 974-17-5788-3

The purposes of this study were 1) to analyze and classify the teacher quality based on teaching profession standards of the teachers in Office of Trat Education Service Area, and 2) to study factors affecting the teacher quality. A mixed method of quantitative and qualitative approach was employed. A questionnaire, an observation form and an interview guideline were research instruments. The sample consisted of 320 teachers in Trat Education Service Area. There were 2 steps in the data collection process. The first step was a survey of 320 teachers and the second step was a study of 6 cases of teachers.

The research findings as follows:

1. The percentage distribution of teachers' quality in the level of very good, good, fair, and improved were 14.69, 35.31, 36.69 and 10.31 respectively.

2. The external and internal factor's of teacher quality comprised of school policies, promotion, colleague supports, teachers' personality, workload, knowledge, abilities, working skills, and needs in academic production.

Department.....Educational Research..... Student's signature..... Achaya :

Field of study.... Educational Research..... Advisor's signature..... Suwatana Suwanke

Academic year2003..... Co- advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้แนวคิด ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา รวมถึงให้กำลังใจห่วงใยในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำ ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือรวมถึงแนะนำการใช้ภาษาการเขียนให้สละสลวยเข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งคณาจารย์ภาคิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ และให้ความรู้ทางวิชาการที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตที่สนับสนุนในการเก็บข้อมูล และคณะศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยเฉพาะ พี่สุมาลี พี่วัลลภา พี่หมวย พี่บนอบ พี่ตุ้ม ที่ช่วยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะและช่วยอำนวยความสะดวกด้านการเก็บข้อมูล รวมถึงพี่พิมพ์ ดีเล็ก ที่ช่วยค้นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

ขอขอบพระคุณคณะครูกลุ่มตัวอย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตที่ ตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ รวมถึงครูภรณ์ศึกษาทั้ง 6 ท่าน ผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน และนักเรียนที่สละเวลาให้ข้อมูลในเชิงลึกกับผู้วิจัยด้วยดีตลอด

ขอขอบคุณน้องๆสาขาวิจัยการศึกษา(นอกเวลา) โดยเฉพาะ ปานแก้ว ไม้ย อ้น เกิง บรรณเรง เรืองเดช หน้อย ป็อบ เปิ้ล นิ้ม และที่ไม่ได้เอ่ยนาม รวมถึง น้องสาขาวิจัยการศึกษาในเวลาทุกคน และ ขอขอบพระคุณคณะครูโรงเรียนคลองขวางที่ให้กำลังใจ คอยห่วงใย โดยเฉพาะ ท่าน ผอ.สำราญ ตติชรา ผู้บริหารสถานศึกษา และ พี่ต่าย ที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา และ เกื้อหนุนด้านเวลาเพื่อให้เดินทางไปศึกษาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิมิตี และคุณแม่วิมล อาณาชัย ที่เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญในการศึกษาต่อในครั้งนี้ รวมถึง คุณสาธิต สุนทร หลานชาย และที่สำคัญคือ คุณเรือง - ด.ญ.รังสิมา -ด.ช.อิสระ ศรีนาราง สามีและบุตรหญิงชาย ที่ผู้วิจัยรักที่สุด ที่คอยสนับสนุนด้านการเงินและกำลังใจ อย่างสม่ำเสมอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ข้อจำกัดการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ตอนที่ 1 ครูมีคุณภาพและมาตรฐานการประเมินภายนอก.....	9
ตอนที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด.....	50
ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนการศึกษาเชิงปริมาณ.....	57
ขั้นตอนการศึกษาเชิงคุณภาพ.....	67
บทที่ 4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ.....	75
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป.....	75
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบุคลิกภาพ.....	77
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ.....	81
บทที่ 5	
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	83
ตอนที่ 1 ข้อมูลครูกรณีศึกษา.....	84
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพครู.....	97

	หน้า
บทที่ 6	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	117
สรุปผลการอภิปราย.....	119
อภิปรายผลการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะ	122
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	131
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือ.....	133
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	138
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนที่ขอเก็บข้อมูล.....	151
ภาคผนวก จ ระดับคุณภาพครูในจังหวัดตราด.....	155
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด.....	168
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	170

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 เกณฑ์การประเมินเพื่อจัดระดับคุณภาพ.....	7
2.1 การเทียบเคียงมาตรฐานวิชาชีพครู.....	32
2.2 ค่าคะแนนระดับคุณภาพครู.....	43
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพครู.....	45
2.4 ข้อเปรียบเทียบงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	47
2.5 การผสมผสานวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ.....	49
2.6 ร้อยละของนักเรียนและครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาตราด.....	52
3.1 ร้อยละของโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อสร้างเครื่องมือ.....	58
3.3 โครงสร้างแบบสอบถาม.....	61
3.4 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	63
3.5 เกณฑ์การแปลคะแนนและการแปลคุณภาพ.....	67
3.6 แผนการศึกษาภาคสนาม.....	69
3.7 กิจกรรมการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาภาคสนาม.....	72
4.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามภูมิภาค.....	76
4.2 ค่าสถิติพื้นฐานตามมาตรฐานของแบบสอบถาม.....	78
4.3 ร้อยละของครูจำแนกตามระดับคุณภาพ.....	79
4.4 ค่าคะแนนมาตรฐานของกลุ่มครูคุณภาพต่ำ.....	80
4.5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสนอข้อคิดเห็น.....	81
5.1 คุณภาพครู ส1.....	86
5.2 คุณภาพครู ส2.....	88
5.3 คุณภาพครู ส3.....	89
5.4 คุณภาพครู ต1.....	91
5.5 คุณภาพครู ต2.....	94
5.6 คุณภาพครู ต3.....	96
5.7 ความสอดคล้องของระดับคุณภาพครู.....	97
6.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพครู.....	114

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 สาระสำคัญในหมวด 7 ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542.....	10
2.2 ความเป็นมาของมาตรฐานคุณภาพครู.....	31
3.1 สรุปขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย.....	55
5.1 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อครูคุณภาพสูง.....	116

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย